

ТЕСТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

ЗА КОНКУРСЕН ИЗПИТ НА УЧЕНИЦИ СЛЕД ЗАВЪРШЕН СЕДМИ КЛАС

Прочетете текста и отговорете на въпросите, поставени към него (общо условие за задачи 1.-5. вкл.).

Сигурно ви се е случвало да изпуснете филия и тя да се залепи на килима откъм намазаната с масло страна или да завали дъжд като из ведро, когато сте решили да излезете на разходка. Поредица от подобни явления са в основата на създадените от англичанина Мърфи закони, които ни карат да се усмихваме и днес на неподправените истини в тях. Основният принцип на философията на Мърфи е: “Ако е възможно нещо да се обърка, то се объква”.

Какво знаем всъщност за Мърфи? През 1949 г. във военновъздушната база “Едуардс” в Мърок, Калифорния, се провеждат полеви изпитания. По това време капитан Ед Мърфи е конструктор в лабораторията по летателни апарати на летище “Райт”. Веднъж, по време на изпитание, разочарован от небрежен техник, който повредил по невнимание един от лентовите енергопредаватели, младият Ед възкликнал: “Ако изобщо има някакъв начин да направи нещо не както трябва, той непременно ще го направи!”. Това е първото формулирано правило на Мърфи, което заживява свой собствен живот, набира скорост и започва да влече след себе си десетки други закони, на които вярваме безрезервно дори тогава, когато филията падне с маслото нагоре.

1. Каква е темата на текста?

- + А) Създаването на първия закон на Мърфи
- Б) Филията пада с маслото надолу
- В) Случката във военновъздушната база "Едуардс", Калифорния
- Г) Объркването на клемите по време на полеви изпитания

2. Кое заглавие **НЕ** е подходящо за текста?

- + А) Законодателят Мърфи
- Б) Нещата вървят наопаки
- В) Кой е Мърфи?
- Г) Бъркотията също си има правила

3. Кое от твърденията **НЕ** може да бъде отговор на въпроса *Кой е Мърфи?*

- А) Създател на закони, които и днес ни карат да се усмихваме на неподправената истина в тях.
- Б) Конструктор от лабораторията по летателни апарати на летище “Райт”.
- + В) Англичанин, формулирал основния принцип на философията.
- Г) Човекът, създал правилото: “Ако е възможно нещо да се обърка, то се объква”.

4. В изречението *Ако изобщо има някакъв начин да направи нещо не както трябва, той непременно ще го направи!* местоимението *той* замества:

- А) конструктора
- + Б) техника
- В) летателния апарат
- Г) енергопредавателя

5. Каква синтактична служба изпълнява подчертаната дума в изречението: *Какво знаем всъщност за Мърфи?*

- А) обстоятелствено пояснение
- Б) допълнение
- В) сказуемно определение
- +Г) не изпълнява синтактична служба

6. В кой ред е допусната граматична грешка?

- + А) играеме
- Б) смятаме
- В) осмиваме
- Г) въставаме

7. В кой ред думата **НЕ** е написана правилно?

- А) порасна
- Б) пораства
- + В) израстна
- Г) нарасна

8. В кой ред е допусната правописна грешка?

- А) двоумя се
- Б) двойствен
- В) двуличие
- +Г) двуеточие

9. В кое изречение **НЕ** е допусната грешка при употребата на учтива форма?

- А) Госпожо, Вие сте объркани в този момент, но искрено се надявам, че ще се справите с положението.
- Б) В студиото при нас е г-н Николов, на когото ще кажа – заповядайте и добре сте ни дошъл!
- +В) Не вярвам, че точно този ден сте били болна.
- Г) Струва ми се, че сте станал много дързък и самоуверен.

10. В кой от редовете е допусната грешка?

- А) четири компютъра, много компютри
- +Б) петима министъра, много министри

- В) два диоптъра, много диоптри
- Г) три динозавъра, много динозаври

11. В кой ред всички думи са сродни?

- А) червен, почервеня, почернен
- + Б) селски, заселник, съселянин
- В) песенен, пестелив, песъчлив
- Г) земен, заземен, вземане

12. Посочете излишния ред.

- А) едно, две, три, четири
- Б) един, двама, трима, четирима
- В) първи, втори, трети, четвърти
- + Г) единица, двойка, тройка, четворка

За задачи 13. и 14. посочете при коя от двойките думи отношението е както при двойката:

13.

дърво – кора

- А) бор – шишарка
- Б) ливада – трева
- В) клонка – листо
- + Г) домати – люспа

14.

стих – строфа

- А) поезия – лирика
- Б) драма – епос
- + В) куплет – стихотворение
- Г) оркестър – диригент

15. В кое изречение **НЕ** е допусната грешка при членуване?

- + А) Приятелят ми беше отличникът на класа.
- Б) Конярът поведе малкия жребец към селото.
- В) Най-големият виновник се оказах самия аз.
- Г) Овчарът поведе стадото към зелената ливада.

16. В кой ред **НЕ** е допусната грешка при образуване на глаголната форма?

- + А) не желаейки
- Б) нечувайки
- В) не довиждайки
- Г) незнам

17. Определете вида на изречението *Удавиш ли правдата, тя пак ще изплува.*

- А) сложно съставно с подчинено допълнително изречение
- Б) сложно съчинено изречение, свързано безсъюзно
- В) сложно съставно с подчинено подложно изречение
- + Г) сложно съставно с подчинено обстоятелствено изречение

18. Кое изречение съдържа съставно глаголно сказуемо?

- А) Денят никога не е бил толкова добър.
- + Б) Светът започна да става все по-добър.
- В) Толкова много красота има на този свят.
- Г) Доброто и красивото винаги вървят ръка за ръка.

19. В кое изречение **НЕ** откривате обособена част?

- А) Милостив и състрадателен, Моканина изрича благородна лъжа.
- Б) Моканина, милостив и състрадателен, изрича благородна лъжа.
- В) Милостивият и състрадателен Моканин изрича лъжа, благородна и хуманна.
- + Г) Който е милостив като Моканина, може да се нарече благороден човек.

20. При коя от подчертаните думи в текста има грешка?

Съществува суеверно твърдение, че ако трима души решат да запалят цигарите си от една кибритена клечка, то третият умира А). Този не писан + Б) закон всъщност е бил въведен за първи път в британския военен устав по време на Бурската война (1899-1902) и дословно гласи: “Поради недисциплинираност и пушене на цигари и пури, запалени с една кибритена клечка на разстояние В) неприятелски изстрел Г), трябва да се очаква, че третият ще загине...”.

21. Сложното съставно изречение може да съдържа само:

- А) противопоставителни съюзи
- Б) разделителни съюзи
- + В) подчинителни съюзи
- Г) съчинителни съюзи

22. Изговорът на коя дума **НЕ** е правилен?

- + А) [училищà]
- Б) [съд̀илица]
- В) [структу̀ра]
- Г) [нау̀ка]

23. Коя дума **НЕ** е антоним на думата *любезен*?

- А) нелюбезен
- Б) неучтив
- + В) неприятен
- Г) груб

24. Думата *ретардация* означава:

- А) връщане назад във времето
- + Б) забавяне на действието
- В) повторение на сегашни моменти
- Г) отдалечаване напред във времето

25. В кое изречение е допусната правописна грешка?

- А) Когато чуем думите целомъдрие и въздържание, неволно си спомняме за Божиите заповеди.
- Б) Човек винаги се стреми подсъзнателно да живее в хармония със света и с това, което индиректно ни внушава Библията.
- + В) Въздържанието е качество, присъщо всякаш само на духовно извисените хора, на светците.
- Г) За да умее човек да се въздържа, трябва да преодолее редица трудности и препятствия.

26. Посочете общия брой на използваните причастия и деепричастия в текста:

Левитацията, едно от рядко срещаните паранормални явления, означава способността на човек да се издига свободно във въздуха, превъзможвайки закона за гравитацията. Обикновено това умение се приписва на светци или хора, изпаднали в състояние на религиозен екстаз.

- А) 2
- Б) 4
- + В) 3
- Г) 5

27. Кое словосъчетание отговаря на смисъла на фразеологичния израз *манна небесна*?

- А) вълнуващо ухание
- + Б) неочаквана благодат
- В) ситен пролетен дъжд
- Г) безоблачно небе

28. Посочете изречението, в което е допусната пунктуационна грешка.

- + А) Кой не е чел за веселите приключения на палавата, червенокоска Пипи Дългото чорапче – героинята на Астрид Линдгрен?!
- Б) Пипи е деветгодишно момиченце, което живее в своя дом – Вила Вилекула, а в съседство живеят две деца Томи и Аника, с които скоро се сприятелява.
- В) Макар двата ѝ чорапа да са различни, да има лунички по лицето и най-добрият ѝ приятел да е маймуна – г-н Нилсън, Пипи е вечната оптимистка,

забавлява се всяка минута и знае как да накара децата и в най-тежкото им време да се засмеят.

Г) Пипи Дългото чорапче успява да накара двама полицаи да я гонят из къщата и дори ги качва на нейния покрив, може да вдига коня си и макар да знае, че Лисабон е столицата на Португалия, не вижда смисъл да я казва на своята учителка в клас.

29. Посочете изречението, в което **НЕ** е допусната пунктуационна грешка.

А) Веднъж, оплескана ли е една работа, всичко което се върши с цел да я оправи само я влошава.

Б) Когато нещо започва зле, свършва, още по-зле.

В) Всичко което е сглобено рано или късно, се разглобява.

+ Г) Когато нещата просто не биха могли да станат по-зле, те стават.

30. Посочете къде трябва да се поставят запетаи в изречението.

При кризисни обстоятелства (1) които принуждават хората (2) да избират между алтернативни начини (3) на действие (4) повечето от тях (5) непременно избират възможно най-лошия.

А) 1, 3, 4, 5

Б) 1, 2, 4

+ В) 1, 4

Г) 1, 4, 5

31. Природните елементи, които изграждат представа за нарушеното равновесие в живота на хора като чорбаджи Нено са:

А) гюльт и брезата

+ Б) розата и върбата

В) крушата и дъбът

Г) ябълката и прасковата

32. Стихотворението “На прощаване” е създадено по конкретен повод:

+ А) предстоящото заминаване на Христо Ботев с четата на Жельо войвода

Б) завръщането на революционера в родния му град Калофер

В) сбогуването на Христо Ботев с четата на Хаджи Димитър

Г) завръщането в родината с четата на Стефан Караджа

33. Употребата на цветовия контраст между бялото и черното в стиховете: *бяло ми месо по скали / по скали и по орляци / черни ми кърви в земята, / в земята, майко, черната!* има за цел да:

А) изрази болката на майката от загубата на юначния син

+ Б) засили драматичното напрежение, свързано с полюсните чувства на героя – любов и омраза, тъга и радост

В) постави темата за духовното безсмъртие

Г) акцентира върху отнетото право на героя да бъде свободен

34. Изразът *“Върхът отговори с други вик: ”ура!”* е:

- А) сравнение
- + Б) метонимия
- В) хипербола
- Г) антитеза

35. Изборът на героя в стихотворението *“На прощаване”* **НЕ** е определен от:

- А) собствената му нравствена същност
- Б) личностни и социални подбуди
- В) убеждението, че пътят към свободата минава през смъртта
- +Г) силното му желание да види отново майка си и либето

36. Духовният мост между поколенията в стихотворението *“На прощаване”* е осъществен от:

- А) братята
- + Б) майката
- В) юнака
- Г) либето

37. В кое от твърденията е допусната грешка?

- А) Заветът в стихотворението *“На прощаване”* свързва героичното минало с достойното бъдеще.
- +Б) Възклицанието в епилога на *“Немили-недраги”*: *“Бедни, бедни Македонски...Защо не умря при Гюргево?”*, е израз на болката и дълбоката покруса на Иван Вазов от политическите промени в Нова България.
- В) Предчувствието за трагичния край на Странджата е заложено още в експозицията на творбата *“Немили-недраги”*.
- Г) Повествованието в десета глава на повестта *“Немили-недраги”* започва с обикнатия от Вазов художествен похват – пейзажно описание.

38. Смъртта на Странджата е героична, защото:

- А) умира в мъчителна обстановка, изоставен от хъшовете
- Б) е измъчван от мисълта, че не умира в бой
- В) страда по своите другари по оръжие

+Г) умира с достойнството на истински човек и българин, който не съжалява за страданията на своя живот

39. Нечленуваната форма на числителното име *“една”* в заглавието *“Една българка”* дава възможност то да бъде разчетено като:

- А) точно баба Илийца
- Б) единствена и неповторима българка
- + В) една от многото
- Г) смела, героична жена

40. Кое определение не може да бъде отговор на въпроса *Какво наричаме ода?*

- А) лирическо произведение, което се свързва с традицията на древногръцката тържествена хорова песен в чест на боговете и героите
- Б) хвалебствена песен, посветена на героите от олимпийските игри
- В) лирическа възхвала на герои, които имат изключителни заслуги в историята
- + Г) реторически текст, който има за цел да активизира народа за борба срещу всяка форма на социално и национално потисничество

41. Духовната мощ и непобедимост на опълченците на връх Шипка е представена чрез сравнителната характеристика на:

- + А) опълченците и турските орди
- Б) турския предводител Сюлейман и българския – генерал Столетов
- В) върха, покрит с бели кости, и низината
- Г) бурята и дъжда от куршуми

42. Вътрешният монолог на опълченците представя най-вече духовната им свързаност с:

- А) генерал Столетов
- Б) връх Шипка
- + В) България
- Г) турските пълчища

43. Пътуването до Америка за Алеко **НЕ** е свързано с желанието му:

- А) да опознае нравите на американците
- + Б) да преодолее с параход големи водни пространства
- В) да посети Чикагското изложение
- Г) да види отблизо чудото на природата – Ниагарския водопад

44. Отказът на Алеко Константинов да опише прелестите на Ниагарския водопад е израз на:

- + А) върховно емоционално състояние
- Б) несигурност в писателските си дарби
- В) нежелание да пише повече за Ниагара
- Г) желание да даде възможност и на някой друг да фотографира или нарисува природното чудо

45. Според логиката на художественото повествование образът на леля Дъмша от разказа “Ангелинка” е олицетворение на:

- А) неизвестното и загадъчното в света на леля Станка
- Б) физическата неприветливост и душевна грозота
- + В) универсалната, абсолютна доброта и извисеност
- Г) добрите чувства и дългите семейни приятелства

46. Открийте най-подходящите думи от предложените варианти, с които могат да се запълнят празните места в текста. (Запишете отговорите в определеното място в листа за отговори).

Първият стих на стихотворението “Българският език” гради художествено внушение за вечността на словото, утвърдено от Иван Вазов като нравствена и естетическа ценност. Чрез употребата на... (1) поетът акцентира на онова качество на езика ни, което в зората на нашата писменост му е било отказвано. Затова с такава патриотична гордост Вазов огласява личностната си оценка, наричайки родния език ...(2).

(1) А) анафора	(2) А) поруган
+ Б) инверсия	Б) майчин
В) хипербола	+ В) свещен
Г) сарказъм	Г) охулен

47. Посочете коя от думите **НЕ** изразява същия смисъл, който носи подчертаната дума в изречението *Странджата произнася пламенна реч.*

- А) огнена
- Б) въздействаща
- + В) внушаваща
- Г) страстна

48. Тъжната съдба на Гунчо **НЕ** е предопределена от:

- А) болестта на Нонка
- Б) страданието в семейството
- + В) лъжата за бялата лястовица
- Г) невъзможността да помогне на дъщеря си

49. Майката в разказа “По жицата” заплаква при думите на Гунчо: “*Нонке, този човек виждал лястовичката...*”, защото:

- А) е много радостна от възможността да срещнат лястовицата
- Б) се чувства неудобно пред непознатия овчар
- В) е безкрайно благодарна на Моканина за добрата вест
- + Г) майчиното ѝ сърце умее да разпознава лъжата от истината

50. Кое определение не подхожда на Моканина?

- А) великодушен
- + Б) благопристоен
- В) милосърден
- Г) състрадателен

ИЗГОТВИЛ:

д-р Весела Георгиева Кръстева,

учител по български език и литература в 164. гимназия с преподаване на испански език “Мигел де Сервантес”, София.

ТЕСТ
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Прочетете текста и отговорете на въпроси № 1. – 5.

“Чл. 27. (1) Авторското право се закриля, докато авторът е жив и петдесет години след неговата смърт.

(2) При произведения, създадени от двама и повече автори, срокът по ал. 1 започва да тече след смъртта на последния преживял съавтор.

Чл. 28. Авторското право върху произведение, използвано анонимно или под псевдоним, продължава петдесет години след разгласяването му за първи път. Ако в този срок авторът стане известен, се прилагат разпоредбите на предходния член.”

1. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) авторското право се губи петдесет години след смъртта на автора
- +Б) при съавторство срокът започва да тече след смъртта на първия преживял съавтор
- В) авторът има права над произведението си приживе и петдесет години след смъртта си
- Г) при анонимни творби срокът тече след разгласяване на произведението за първи път

2. Какъв е видът на текста?

- А) публицистичен
- +Б) официално-делови
- В) научен
- Г) художествен

3. Коя е темата на текста?

- +А) авторското право и неговото времетраене
- Б) авторското право при анонимни творби
- В) авторското право и сродните му права
- Г) авторското право при съавторство

4. Кои са ключовите думи в текста?

- А) произведения, съавтор, смърт
- Б) закриля, анонимно, години
- +В) авторско право, автор, срок
- Г) закриля, произведение, разпоредби

5. Какъв е залогът на глаголната форма в изречението „ Авторското право се закриля...”?

Отговор: страдателен залог

6. В коя от думите НЕ е допусната правописна грешка?

- А) пролета
- Б) обикновенни

- А) килим – рогозка
- +Б) трен – влак
- В) дете – син
- Г) къща – бърлога

15. работник – колектив

- А) лекоатлет – спорт
- Б) актьор – роля
- В) шофьор – автомобил
- +Г) войник – взвод

16. Какви са подчертаните думи в следното изречение?

Обстановката на сцената бе в пълно съзвучие с посланията на постановката.

Отговор: пароними

17. Кой е антонимът на **здрав** в словосъчетанието **здрав сън**?

- А) дълбок
- Б) непробуден
- В) спокоен
- +Г) кошмарен

18. Какво означава фразеологизмът:

“плюя си на ръцете”

- +А) залавям се здраво за работа
- Б) проявявам неуважение към себе си
- В) бързо побягвам
- Г) упреквам се за проявена несръчност

19. Кой от фразеологизмите НЕ е синонимен на останалите?

- +А) виждам сметката
- Б) бабини деветини
- В) приказки от 1001 нощ
- Г) краставици на търкалета

20. С коя от думите може да се замени подчертаният израз, без да се промени смисълът на изречението?

Неговото лично щастие се бе оказало сапунен мехур.

- +А) илюзия
- Б) истина
- В) реалност
- Г) мечта

21. Поставете подходящата глаголна форма вместо многоточието:

Вместо да ми бъдете признателен, че не ви уволних, вие
неблагодарност.

- А) бяхте проявили
- Б) ще проявите
- +В) проявявате
- Г) бихте проявили

- +Б) Каменист и неравен път криволичеше нагоре.
- В) Той имаше голям нос и беззъба уста.
- Г) Умореното небе над града сивееше.

31. В кое време е глаголната форма “беше издъхнал” в изречението „Йоцо беше ненадейно издъхнал, поздравявайки нова България.”?

- +А) минало предварително време
- Б) минало неопределено време
- В) бъдеще време в миналото
- Г) минало свършено време

32. Кое от изреченията е сложно?

- А) Скоро взеха да идват вести от фронта.
- Б) Той не можеше да търпи нейния безпричинен смях.
- В) Ние останахме поразени от новината.
- +Г) Всички наскочаха да видят чужденеца.

33. В кое изречение е допусната пунктуационна грешка?

- А) Когато се обърна, видя, че зад него няма никой.
- +Б) Каквото и да спечелиш за нищо не казвай, че е твое.
- В) Рада стоеше навън, облегната на пречките на чардака.
- Г) Усмиввай се дори когато ти е тъжно.

34. Колко са пропуснатите запетаи в изречението:

Когато Магдалина се спирала да почине той обикалял мястото за да намери проход турял камъни за да направи стъпала та да има за какво да се хващат.

- +А) пет
- Б) четири
- В) три
- Г) шест

35. В кое изречение НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) Ловецът съобрази, че, ако помръдне, ще изплаши дивеча.
- Б) Работеше много, защото щом останеше празен, тежки мисли го налягаха.
- В) Мъжът, с чиито пари щяха да купят колата беше глупав.
- +Г) Да успее, беше неговата главна амбиция.

36. Кой от жанровете НЕ е епически?

- А) повест
- Б) разказ
- В) пътепис
- +Г) ода

37. От кое произведение е следният цитат?

“Е, ами кога ще живеем?”

- А) “Опълченците на Шипка”
- Б) “По жицата”
- +В) “До Чикаго и назад”
- Г) “На прощаване”

38. С каква изразност се постига внушението за стремежа на лирическия герой в стихотворението „На прощаване” да утеши майката в следния откъс?

“Не плачи, майко, не тъжи,
че станах азе хайдутин,
хайдутин, майко, бунтовник..”

- А) повторения
- +Б) отрицателни повелителни форми
- В) диалектни думи
- Г) обръщения

39. Кое от изразните средства НЕ откривате в откъса от стихотворението „Българският език”?

„Език свещен на моите деди
език на мъки, стонове вековни,
език на тая, дете ни роди
за радост не - за ядове отровни.”

- А) анафора
- Б) инверсия
- В) епитети
- +Г) хипербола

40. Кой от епизодите в разказа “Една българка” е показан ретроспективно?

- +А) първата среща на баба Илийца с четника
- Б) пристигането на челопеченката в манастира
- В) разговорът на баба Илийца с калугера Евтимий
- Г) убийството на Джамбалаза

Прочетете текста и отговорете на въпроси № 41 и 42.

“Тя удвои, утрои усилията си, нейните изпечени селски ръце се напънаха, мишците ѝ сдобиха стоманена пъргавина и сила, кокалите ѝ изпращяха от налягане и горещ пот рукна от лицето ѝ. Запъхтяна, уморена, като че е изсякла кола дърва, тя се изправи, отдъхна малко и пак го хвана. И пак с нови сили и с нова ярост взе да се върти около него, превита одве от напъна си да го изкърти. Старешките ѝ гърди дишаха гръмовно, краката ѝ се забиваха до прасците в пясъка...”

41. Какъв момент от сюжетното развитие на действието в разказа “Една българка” бележи цитираният откъс?

- А) завръзка
- Б) експозиция
- +В) кулминация
- Г) развързка

42. С какво изразно средство се създава впечатлението за свръхчовешко напрежение и усилие в подчертания израз?

- А) олицетворение
- +Б) хипербола
- В) сравнение
- Г) епитет

43. Кое от следните качества НЕ характеризира образа на опълченците от одата “Опълченците на Шипка”?

- А) патриотизъм и доблест
- Б) всеотдайност и твърдост
- +В) агресивност и неотстъпчивост
- Г) безкористност и саможертвеност

44. Кой от следните детайли най-ярко индивидуализира образа на Македонски от повестта “Немили-недраги”?

- А) “висок мъж”
- Б) “с дребно и надупчено от шарката лице”
- +В) “с лукави, дръзки очи”
- Г) “огромно извехтяло палто”

45. Кое твърдение НЕ характеризира отношението на Алеко към Новия свят?

- +А) Алеко приема безрезервно всички страни на американската действителност.
- Б) Щастливеца се възхищава от божествената красота на Ниагара.
- В) Пътеписецът е огорчен, че в основата на ценностната система на американеца стоят парите, а не човекът.
- Г) Алеко е очарован от архитектурното и градоустройственото разнообразие на Новия свят.

46. Коя от особеностите НЕ характеризира речевото действие в разказа “Ангелинка”?

- А) аз-форма на разказване
- Б) ретроспективно връщане
- В) елементи на снизходителна ирония
- +Г) повествование от името на всевиждащ разказвач

Прочетете следния откъс и отговорете на въпроси № 47 – 49.

“Лице сухо, кокалесто, с цвета на оцавена гайда, с голямо мъхнато разстояние между носа и устата, с редки дълги косми по брадата, с вежди, паднали отстрани, дърпани от безчислените бръчки около свитите ѝ очи. Тя говореше гръмко и из устата ѝ се показваха два стари зелениясаля зъба като камъни пред някоя тъмна пещера. Тя ме погледна приветливо и в нейния кротък кравешки поглед имаше толкова обич, простодушие и доброта ...”

47. Какъв похват е използван в откъса?

- А) разказ за душевното състояние
- +Б) портретна характеристика
- В) разказ за миналото
- Г) речева характеристика

48. Кой от следните коментари НЕ е уместен за цитирания текст?

- +А) външността на леля Дъмша предизвиква драматично разочарование у пастирчето
- Б) несъответствието между очаквания и реалния образ на софиянката поражда комичен ефект
- В) образът на леля Дъмша е описан с чувство за хумор
- Г) смехът, който външността на героинята поражда, е беззлобен, добросърдечен, снизходителен

49. Назовете изразното средство в подчертания откъс от текста.

Отговор: сравнение

50. Кой от следните детайли НЕ съдържа характеристика на душевното състояние на Гунчо от разказа “По жицата”?

+А) “ризата му беше само кръпки”

Б) “затегли без нужда ту мустаците си, ту брадата си”

В) “дебелите му мазолести пръсти трепереха”

Г) “погледът му ... тъй си и блуждаеше”

Забележка: Задачи № 17, № 22, № 46 е необходимо да се редактират.

Мариана Стоянова Милева.

гр. Сливен, тел 0888 605 813

e-mail: marmil@abv.bg

учител по български език и литература в ПМГ "Добри Чинтулов"

ПРИМЕРЕН ТЕСТ
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
ЗА ПРИЕМАНЕ НА УЧЕНИЦИ СЛЕД ЗАВЪРШЕН VII КЛАС

**Марта Пенева Радева, учител в I ОУ “Христо Смирненски”,
гр. Провадия**

Прочетете текста и отговорете на въпроси 1 - 5, включително

Копнежът на човека да полети датира от съвсем древни времена. Много предания от античността описват летене, както например древногръцката легенда за Икар и Дедал. През XV век Леонардо да Винчи чертае планове на планер и на хеликоптер.

Вековната мечта за издигане в простора е осъществена за първи път едва в края на XVIII век от братя Монголфие, които успяват да полетят с балон. След този полет най-голямото предизвикателство става построяването на управляем летателен апарат. В края на XIX век са изобретени самолети с двигатели, а първият полет със самолет е осъществен през 1903 г. Самолетите бързо били усъвършенствани, като ставали все по-надеждни и бързи.

През 1970 година е първият полет на пътническият самолет Конкорд, който лети със скорост два пъти по-висока от скоростта на звука. Твърди се, че това е единственият пътнически самолет, който „изпреварва залеза“. По време на някои полети рано вечерта от Париж или Лондон до САЩ се е случвало самолетът да излети по тъмно и да настигне слънцето – от кабината се е виждало как слънцето изгрява от запад.

1. Коя е темата на текста?

- А) Първият полет на човек във въздуха
- Б) Историята на самолетостроенето
- В) Първият полет на Конкорд
- +Г) Пътуването на хората по въздуха

2. Кое твърдение е вярно според текста?

- А) Първите полети във въздуха са свързани с изобретяването на самолетите през XIX век.
- Б) Пътническият самолет Конкорд лети със скорост два пъти по-голяма от скоростта на светлината.
- +В) През XV век Леонардо да Винчи чертае планове на летателни апарати.
- Г) Първият полет със самолет е осъществен от братя Монголфие.

3. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) Пътническият самолет Конкорд лети със скорост по-висока от скоростта на звука.

- Б) Братя Монголфие осъществяват първия полет с балон.
- В) От кабината на Конкорд се е виждало как слънцето изгрява от запад.
- +Г) Първият полет със самолет е осъществен в началото на XIX век.

4. Кое от изброените по-долу словосъчетания е синонимно на изрече­ния “копнежът на човека да полети”?

- А) управляем летателен апарат
- Б) единственият пътнически самолет
- В) скоростта на звука
- +Г) мечта за издигане в простора

5. Каква част на изречението е подчертаната дума в текста ?

- А) определение
- Б) сказуемно определение
- В) несъгласувано определение
- +Г) приложение

6. Кое от изброените словосъчетания не е терминологично?

- А) моторни превозни средства
- +Б) задръстени от коли
- В) океански пътнически кораби
- Г) други форми на транспорт

7. Кой от следните признаци характеризира научния текст?

- А) използване на стереотипни словосъчетания (клишета)
- +Б) представяне на точни сведения
- В) експресивна лексика
- Г) многозначност

8. Какви са подчертаните думи в следните изречения?

Нонка вероятно е болна от неизлечима болест.
Тази случка остави неизличима следа у мене.

- А) синоними
- +Б) пароними
- В) омоними
- Г) антоними

9. Коя от изброените думи НЕ е синоним на “полемика”?

- А) спор
- Б) дискусия
- +В) проблем
- Г) диспут

10. Какво е лексикалното значение на думата “толерантност”?

- А) носталгия
- +Б) търпимост
- В) загриженост
- Г) отчуждение

11. Кой ред НЕ съдържа фразеологизъм?

- А) накривил си шапката
- Б) шапка на тояжка
- +В) бейзболна шапка
- Г) на шапката си говоря

При коя от двойките думи има отношение като при подчертаната двойка (общо условие за задачи 12 - 13)?

12. експозиция - разказ

- А) поет - стихотворение
- +Б) увертюра - опера
- В) театър - пиеса
- Г) трилогия - повест

13. вода - чаша

- А) стъкло - бутилка
- Б) вода - суша
- +В) мед - делва
- Г) кутия - бонбони

14. Кое словосъчетание е подходящо да се постави на мястото на многоточието, така че да се осъществи връзка между двете изречения?

Когато вали дъжд, част от водата се задържа на земната повърхност и се изпарява веднага във въздуха.попива в почвата и се изсмуква от растенията, които след това я отделят като пара чрез листата си.

- А) Образува се влага
- +Б) Друга част
- В) Влажния въздух
- Г) После той

15. Кой ред съдържа само глаголни форми?

- А) чета, четох, четене
- +Б) прочетох, четящ, ще чета
- В) четейки, зачетен, читанка
- Г) чел, отчитам, отчет

16. Кое от изброените прилагателни НЕ може да се степенува?

- А) прилежен

- Б) храбър
- В) нов
- +Г) порцеланов

17. Кой ред съдържа числително бройно име?

- А) седми
- Б) осмица
- +В) осем
- Г) седемдесети

18. Кое от предложените местоимения е правилно да се постави на мястото на многоточието в следното изречение?

С сте в шоуто тази вечер?

- А) кои
- Б) кой
- +В) кого
- Г) кому

19. Какъв вид е местоимението, чрез което е изразен подлогът в следното изречение (Отговора запишете в листа за отговори)?

След краткото смущение всички си отдъгнаха облекчено.

Обобщително местоимение

20. Кое е вярното твърдение за подчертаните думи в следното изречение?

Когато си помислеше за това , той се натъжаваше и затова избягваше да го прави.

- А) и в двата случая “затова” трябва да се напише слято
- Б) и в двата случая “за това” трябва да се напише разделно
- +В) в първия случай разделно, а във втория - слято
- Г) в първия случай слято, а във втория - разделно

21. Каква част на изречението представляват подчертаните думи (Отговора запишете в листа за отговори)?

Момичето получило от кръстницата си огърлица от бисери.

Несъгласувано определение

22. Какъв е видът на подчертания израз?

Както се казва, направеното добро рано или късно се връща.

- +А) вметнат израз
- Б) сказуемно определение
- В) обособена част
- Г) подчинено определително изречение

23. Кое от изброените изречения е просто?

- А) Старецът си пое дъх и продължи сладкодумния си разказ.
- Б) Детето искаше да погледа летния дъжд през прозореца.
- +В) Целия следобед дъждът продължи да вали – тихо, монотонно, приспивно.
- Г) Историята, която ще ти разкажа, се случи миналата година.

24. Какво е по състав следното изречение?

На входната врата ненадейно се позвъни.

- А) Сложно съставно изречение
- Б) Просто двусъставно изречение
- В) Едносъставно безглаголно изречение
- +Г) Едносъставно безлично изречение

25. В кое от изреченията НЕ е допусната грешка при членуването?

- А) Докторът се оказа най-изненадания от развоя на събитията.
- Б) Доктора се оказа най-изненадания от развоя на събитията.
- В) Докторът се оказа най-изненадания от развоят на събитията.
- +Г) Докторът се оказа най-изненаданият от развоя на събитията.

26. В кое от изреченията НЕ е допусната правописна грешка?

- А) Най-отпред в последния трамвай пътуват възрастна дама и две млади момичета, вероятно нейните дъщери.
- Б) Най-отпред в последния трамвай пътуват възрастна дама и две млади момичета, вероятно нейните дъщери.
- +В) Най-отпред в последния трамвай пътуват възрастна дама и две млади момичета, вероятно нейните дъщери.
- Г) Най-отпред в последния трамвай патуват възрастна дама и две млади момичета, вероятно нейните дъщери.

27. В коя от подчертаните думи е допусната правописна грешка?

В тази неодобна (А)+ ситуация младият (Б) човек запазва самообладание (В) и учтиво (Г) благодари.

В кой ред е допусната правописна грешка? (общо условие за задачи 28 – 31):

28.

- А) съвременността
- Б) лоста
- В) ноцта
- +Г) нощтни

29.

- +А) не примирим
- Б) незнаещ
- В) не чувам
- Г) не знаейки

30.

- А) растение
- Б) разстояние
- В) пораствам
- +Г) порастна

31.

- А) поддържам
- Б) потвърждавам
- В) подтиквам
- +Г) подтискам

32. В кое от изреченията НЕ е допусната пунктуационна грешка?

А) Най-после хлябът се свърши и като плесна с ръце, като да ги изтърси чичо Митуш се наведе и помилва кучето по челото.

+Б) Сега помислиха, че кучето, виновно и засрамено, ще побърза да избяга.

В) Чичо Митуш обичаше жълтото куче, тъкмо за неговия особен нрав.

Г) Без да усети той беше се озовал на границата.

В кои от означените с цифри позиции трябва да се поставят запетаи (33 – 35):

33. Генералът (1) седеше в тесния корем на машината и имаше чувството (2) че моторът е вътре (3) сякаш в самия него(4) че е в самото му сърце.

А) 1, 2, 3, 4

Б) 1, 2, 3

В) 1, 3, 4

+Г) 2, 3, 4

34. Хеликоптерът се завъртя (1) слезе ниско от едната страна на моста (2) тръгна над водата и летецът (3) определяйки наклона (4) започна да се спуска.

+А) 1, 2, 3, 4

Б) 1, 3, 4

В) 2, 3, 4

Г) 3, 4

35. Момчето също гледаше (1) как падат дърветата и корените им се изправят нагоре и се люлеят (2) треперят във въздуха (3) а после лягат във водата и отгоре им хвърлят чимове и пясък (4) за да преградят реката..

+А) 2, 3, 4

Б) 3, 4

В) 1, 2, 3, 4

Г) 1, 3, 4

36. Как се нарича началният момент на развитие на действието в белетристична творба?

А) епилог

+Б) завръзка

В) развързка

Г) кулминация

37. Какво представлява одата?

А) лирически жанр с полемичен характер

Б) лирически жанр с изповеден характер

+В) лирически жанр, в който се възпяват значими събития или герои

Г) лирически жанр, в който се разобличават обществени недостатъци

38. Кое от изброените словосъчетания НЕ характеризира Нено и Неновица от Каравеловата повест “Маминото детенце”?

А) лениви хора

- Б) високомерни чорбаджии
- В) бездуховни личности
- +Г) отговорни родители

39. С помощта на какъв похват е изграден образът на чорбаджи Нено в следния откъс от повестта на Любен Каравелов “Маминото детенце”?

“...Парици им се плащат. Удряй. Тия хора нямат ни срам, ни очи. Париците ти вземат, а работата ти оставят за Петровден!”

- А) пряка характеристика
- +Б) речева характеристика
- В) отношение на други герои
- Г) постъпки на героя

40. Кой от проблемите НЕ присъства в стихотворението на Христо Ботев “На прощаване”?

- А) за дълга
- Б) за приемствеността
- +В) за подарената свобода
- Г) за саможертвата в името на свободата

41. С кой от изброените художествени похвати си е послужил Иван Вазов в следващия откъс от повестта “Немили-недраги”, за да изрази носталгията на хъшовете по родината?

“О, Българио, никога не си тъй мила, както кога сме във от тебе! Никога не си ни тъй необходима, както когато те изгубим безнадеждно...!”

- А) реторичен въпрос
- Б) градация
- +В) синтактичен паралелизъм
- Г) образен паралелизъм

42. С помощта на кой композиционен похват във втора част на разказа “Една българка” повествователят разказва за срещата на Илийца с бунтовника?

- А) лирическо отклонение
- Б) пейзаж
- +В) ретроспекция
- Г) публицистично отклонение

43. През коя река трябва да премине Илийца, за да отиде до манастира?

- А) Дунав
- +Б) Искър
- В) Тунджа
- Г) Струма

44. Кой стих в стихотворението на Иван Вазов “Опълченците на Шипка” има характер на развързка?

- А) И днес йощ Балканът, щом буря зафаща...
- Б) Но вълни по-нови от орди дивашки...
- В) Йоще миг – ще падне заветният хълм.
- +Г) Изведнъж Радецки пристигна със гръм.

45. Кое от твърденията НЕ е едновременно вярно за стихотворенията “Опълченците на Шипка” и “Българският език” ?

- +А) И двете възхваляват саможертвата на българските герои в името на националната свобода.
- Б) И двете са оди.
- В) Имат полемичен характер.
- Г) Иван Вазов ги е създал в една и съща година – 1883.

46. С какво глаголно наклонение си е послужил Вазов, за да изрази иронията си към хулещите българския език в пета строфа на стихотворението ?

Не си можал да въплътиш във теб
създаньята на творческата мисъл!
И не за песен геният ти слеп –
за груб брътвеж те само бил орисал!

(Отговора запишете в листа за отговори)

Преизказно наклонение

47. С какви лексикални средства е постигнато внушението за човешкото обезличаване и зависимост от техниката в следния откъс от Алековия пътепис “До Чикаго и назад”?

“...трябва внимателно да се взреш, за да видиш как *хвърчат* треновете и как *пълзят* хората по моста от Ню Йорк към Бруклин и обратно”.

- +А) контекстови антоними
- Б) контекстови синоними
- В) омоними
- Г) пароними

48. Какъв е смисълът на фразеологизма “бай Неделкович ме обля със студена водица”, използван от Алеко Константинов в пътеписа “До Чикаго и назад”?

- А) присмя ми се
- Б) простуди ме
- +В) охлади ентузиазма ми
- Г) заля ме с водата, която пиеше

49. Кой герой изрича думите: “Аз я видях, ще я видите и вие.” ?

- А) момчето от Елин-Пелиновия разказ “Ангелинка”
- Б) леля Станка от Елин-Пелиновия разказ “Ангелинка”
- В) Гунчо от разказа на Йордан Йовков “По жицата”
- +Г) Петър Моканина от разказа на Йордан Йовков “По жицата”

50. Кой от изброените автори е творил по време на Българското възраждане?

- +А) Любен Каравелов
- Б) Алеко Константинов
- В) Елин Пелин
- Г) Йордан Йовков

Забележка:

Задачите с № 37, 40 и 44 имат необходимост от редакция във формулировките